

Datum

2023-05-24

Vår referens

Märta Lunnér

Utvecklingssekreterare

marta.lunner@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Utbildningsdepartementet - Ökat statligt inflytande över statsbidraget till folkhögskolor och studieförbund. Svarstid 14 juni KN-2023-2509

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har till Malmö stad för yttrande översänt en promemoria med förslag om ökat statligt inflytande över statsbidraget till folkhögskolor och studieförbund. Förslaget innebär att det ska vara staten och inte Folkbildningsrådet som beslutar om hur mycket statliga medel som ska anslås till studieförbund respektive till folkhögskolor.

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

1. Kulturnämnden godkänner yttrandet och översänder det till kommunstyrelsen.
2. Kulturnämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Beslutsunderlag

- Följebrev Remiss från Utbildningsdepartementet - Ökat statligt inflytande över statsbidraget till folkhögskolor och studieförbund
- Remiss från Utbildningsdepartementet - Ökat statligt inflytande över statsbidraget till folkhögskolor och studieförbund
- Promemoria Ökat statligt inflytande över statsbidraget till folkhögskolor och studieförbund
- G-Tjänsteskrivelse - Remiss från Utbildningsdepartementet - Ökat statligt inflytande över statsbidraget till folkhögskolor och studieförbund
- Yttrande - Remiss från Utbildningsdepartementet - Ökat statligt inflytande över statsbidraget till folkhögskolor och studieförbund

Beslutsplanering

Kulturnämndens Ordförandeberedning 2023-05-16

Kulturnämndens arbetsutskott 2023-05-31

Kulturnämnden 2023-06-14

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Bakgrund

Utbildningsdepartementet har till Malmö stad för yttrande översänt en promemoria med förslag om ökat statligt inflytande över statsbidraget till folkhögskolor och studieförbund. Kulturnämnden ska lämna svar till kommunstyrelsen senast 2023-06-14.

Enligt nu gällande lag och förordning får Folkbildningsrådet ett samlat bidrag till folkbildningen som Folkbildningsrådet sedan fördelar mellan folkhögskolor och studieförbund. När staten velat tillföra medel för olika ändamål har det enbart kunnat ske genom särskilda, extra satsningar, utanför det ordinarie anslaget. Under senare år har satsningarna främst riktats till folkhögskolorna.

Förslaget innebär att det ska vara staten och inte Folkbildningsrådet som beslutar om hur mycket statliga medel som ska anslås till studieförbund respektive folkhögskolor. Folkbildningsrådets roll blir då att fördela de olika anslagen till de enskilda studieförbunden och folkhögskolorna. Förändringarna föreslås träda i kraft 2024.

Det statliga anslaget uppgår 2023 till drygt 4,3 miljarder kronor.

Kulturförvaltningens synpunkter

Sammanfattning

I juni 2022 tillsattes en statlig utredning med uppdrag att se över styrning och uppföljning av det statliga stödet till folkbildning (studieförbund och folkhögskolor) och utredningens förslag ska presenteras i början av 2024. Kulturförvaltningen menar att förändringar i styrningen bör invänta utredningens resultat.

Kulturförvaltningen delar uppfattningen att det är betydande skillnader mellan studieförbundens och folkhögskolornas verksamheter och att Folkbildningsrådets nuvarande roll när det gäller styrning och fördelning av de statliga bidragen inte är optimal.

Remissen omfattar inte direkta förslag om hur de statliga anslagen ska prioriteras, men syftet förefaller vara att anslaget till folkhögskolorna ska ha högre prioritet. Kulturförvaltningen vill i det sammanhanget framhålla det stora värdet av studieförbundens folkbildande och breda verksamhet, ur ett lokalt perspektiv.

Nedan redovisas synpunkter i korthet, med referens till relevanta avsnitt i promemorian.

2. Statens möjlighet att styra statsbidragen är begränsad

2.2 Verksamheterna och förutsättningarna skiljer sig åt mellan folkhögskolor och studieförbund

Promemorian lyfter fram skillnaderna mellan verksamheterna och argumenterar för att folkhögskolorna är i större behov av medel än studieförbunden.

- Kulturförvaltningen instämmer i att det finns väsentliga skillnader mellan för studieförbund och folkhögskolor. Folkhögskolornas uppdrag är till stor del att ge behörighetsgivande utbildning på grundskole- och gymnasienivå och att stärka

arbetslivsinriktad kompetens. Studieförbundens studieverksamhet är inte formellt behörighetsgivande och ett viktigt syfte är att stärka ett brett ideellt engagemang i samhället och kulturlivet.

- Det bakomliggande syftet med förslaget förefaller vara att staten vill prioritera och öka stödet till folkhögskolorna och i motsvarande mån minska stödet till studieförbunden, samt att minska behovet av att tillföra extra statliga anslag. Folkhögskolornas verksamhet beskrivs som mera angelägen och med större ekonomiska utmaningar. Studieförbundens verksamhet har minskat och dessa beskrivs ha goda ekonomiska förutsättningar efter pandemin.
- Frågeställningen i remissen gäller inte omfattningen eller prioriteringen av det statliga anslaget och kulturförvaltningen tar inte heller ställning till det, men vill i sammanhanget framhålla det stora värdet av studieförbundens breda verksamhet ur ett lokalt perspektiv.

2.3 Närmare om fördelningen av statsbidraget till folkbildningen

Underlaget ger en historik och påtalar att Folkbildningsrådets relativa fördelning av anslaget mellan studieförbund och folkhögskolor varit i stort sett oförändrad sedan 90-talet. Ca hälften fördelas till studieförbunden och hälften till folkhögskolorna.

- Folkbildningsrådet är formellt en ideell organisation, vars medlemmar företräder de studieförbund och folkhögskolor som är mottagare av de statsbidrag som Folkbildningsrådet har ansvar att fördela. Kulturförvaltningen menar att denna dubbla roll sannolikt har bidragit till att den relativa fördelningen av anslagen varit konstant under lång tid.

3. Folkbildningsrådets uppgift att fördela statsbidrag till folkbildningen ska ändras

Förslaget är att göra ändringar i den lag och den förordning som reglerar Folkbildningsrådets ansvar.

- Kulturförvaltningen menar att förslag om förändringar av styrningen bör invänta resultatet av den pågående statliga folkbildningsutredning som ska presenteras i början av 2024.

5. Konsekvenser

5.3 Inga nya åtaganden för kommuner och regioner

Förslaget anges inte få några ekonomiska konsekvenser för kommunerna.

- Den föreslagna ändringen av ansvarsfördelningen ger inte i sig några ekonomiska konsekvenser. Den inriktning som kan utläsas av förslaget är dock att det statliga stödet till studieförbunden sannolikt kommer att dras ner. Såsom betydande bidragsgivare och medfinansiär av studieförbundens lokala verksamhet kan det påverka Malmö stad negativt och Malmöbornas möjlighet att delta i folkbildande verksamhet kan minska.

Ansvariga

Jennie Järvå Enhetschef

Pernilla Conde Hellman Kulturdirektör